

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2019)0338

Ravnanje z odpadki

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2019 o ravnanju z odpadki (2019/2557(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 191 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih¹ (okvirna direktiva o odpadkih),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih²,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži³,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi direktiv 2000/53/ES o izrabljenih vozilih, 2006/66/ES o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih ter 2012/19/EU o odpadni električni in elektronski opre⁴,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v državah članicah v obdobju 2021–2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013⁵ (uredba o podnebnih ukrepih),
- ob upoštevanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno

¹ UL L 150, 14.6.2018, str. 109.

² UL L 150, 14.6.2018, str. 100.

³ UL L 150, 14.6.2018, str. 141.

⁴ UL L 150, 14.6.2018, str. 93.

⁵ UL L 156, 19.6.2018, str. 26.

zasnovo izdelkov, povezanih z energijo¹, ter izvedbenih uredb in prostovoljnih sporazumov, sprejetih na podlagi te direktive,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. septembra 2018 o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o izvajanju sedmega okoljskega akcijskega programa³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. julija 2017 o ukrepanju EU za trajnost⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2017 o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 31. maja 2018 o izvajanju direktive o okoljsko primerni zasnovi (2009/125/ES)⁶,
- ob upoštevanju začasnega političnega dogovora med zakonodajalcema o predlagani direktivi o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, ki sta ga dosegla 19. decembra 2018,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. januarja 2017 z naslovom Vloga pridobivanja energije iz odpadkov v krožnem gospodarstvu (COM(2017)0034),
- ob upoštevanju sporočila Evropske komisije z dne 16. januarja 2018 o izvajanju svežnja o krožnem gospodarstvu: možnosti za rešitev vprašanja stičišča med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih (COM(2018)0032) in s tem povezanega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2018)0020),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. decembra 2015 z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (COM(2015)0614),
- ob upoštevanju več kot 60 peticij o ravnanju z odpadki, ki jih je Parlament v zadnjih letih prejel iz Belgije, Bolgarije, Grčije, Italije, Poljske, Slovaške, Španije in Združenega kraljestva,
- ob upoštevanju obiskov Odbora za peticije za ugotavljanje dejstev, ki jih je v zadnjih letih izvedel v Bolgariji, Grčiji in Italiji, da bi preučil problematiko ravnanja z odpadki, predvsem pa ob upoštevanju ugotovitev in konkretnih priporočil v poročilih s teh obiskov,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. februarja 2012 o vprašanjih vlagateljev peticij glede izvajanja direktive o ravnanju z odpadki in z njo povezanih direktiv v državah

¹ UL L 285, 31.10.2009, str. 10.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0352.

³ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0100.

⁴ UL C 334, 19.9.2018, str. 151.

⁵ UL C 334, 19.9.2018, str. 60.

⁶ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0241.

članicah Evropske unije¹,

- ob upoštevanju člena 216(2) Poslovnika,
- A. ker je bil po vsej EU že dosežen napredek pri zmanjševanju vplivov na okolje in zdravje ljudi zaradi nastajanja odpadkov, a veliko izzivov še ostaja in bodo nujno potrebni ukrepi, s katerimi bomo zagotovili trajnostno ravnanje z viri, to pa v prvi vrsti zadeva relativno velike količine neobdelanih odpadkov, ki se v mnogih državah članicah še vedno odlagajo na odlagališča;
- B. ker sta naša poglavitna prihodnja izziva, kako zmanjšati količino nastajajočih odpadkov in kako uskladiti cilje ravnanja z odpadki s cilji krožnega gospodarstva, predvsem s povečanjem ponovne uporabe in recikliranja;
- C. ker je bilo z okvirno direktivo o odpadkih 2008/98/ES na prvo mesto v hierarhiji ravnanja z odpadki postavljeno preprečevanje njihovega nastajanja;
- D. ker neustrezno ravnanje z odpadki sila negativno vpliva na okolje – tako na onesnaževanje tal in vode kot tudi zraka; ker vlagatelji peticij opozarjajo, da se dovoljuje postavljanje odlagališč in sežigalnic v neposredni bližini bivalnih in kmetijskih območij in tudi na krajih, kjer pristojni organi držav članic niso dovolj upoštevali geoloških in hidrogeoloških značilnosti, tako da neposredno ogrožajo zdravje ljudi;
- E. ker več kot 80 % okoljskega vpliva izdelkov izhaja že iz faze zasnove, torej imata zasnova in oblikovanje pomembno vlogo pri intenzivnejšem preprečevanju nastajanja odpadkov in spodbujanju vseh vidikov krožnega gospodarstva, na primer trpežnosti, nadgradljivosti, popravljivosti ter možnosti ponovne uporabe in recikliranja izdelkov;
- F. ker lahko k zmanjševanju nastajanja odpadkov v Evropi poleg bolj trajnostnih in z viri gospodarnih proizvodov pripomorejo tudi načela ekonomije delitve in storitvenega gospodarstva;
- G. ker Komisija v zvezi z zakonodajo EU o ravnanju z odpadki v več državah članicah izvaja več postopkov za ugotavljanje kršitev; več teh zadev je posredovala tudi Sodišču Evropske unije, nekatere od njih ravnokar;
- H. ker je najnovejše poročilo Komisije o izvajanju zakonodaje EU o odpadkih, pa tudi poročilo z zgodnjim opozorilom tistim državam članicam, ki utegnejo zaostati s svojimi pripravami na cilj ponovne uporabe in recikliranja komunalnih odpadkov za leto 2020, pokazalo, da obstajajo nekatere resne pomanjkljivosti, ki jih je treba hitro odpraviti, če želi Evropa izkoristiti okoljske in gospodarske prednosti krožnega gospodarstva;
- I. ker nedavni podatki, s katerimi so vlagatelji podkrepili številne peticije, kažejo, da so razmere pri ravnanju z odpadki v več državah članicah in regijah še vedno močno problematične, in dokazujejo, da je treba občutno izboljšati izvajanje okvirne direktive o odpadkih in drugih predpisov EU za preprečevanje nastajanja odpadkov in za ukrepe za obdelavo odpadkov;
- J. ker je gospodarstvo, v katerem je poudarek na popravilu, ponovni uporabi, ponovni

¹ UL C 239 E, 20.8.2013, str. 60.

izdelavi in recikliranju, delovno intenzivnejše kot gospodarstvo, ki izhaja iz načela „uporabi in odvrzi“, kar pomeni več delovnih mest; ker bi lahko pravilno izvajanje veljavne zakonodaje o preprečevanju nastajanja odpadkov in o ravnanju z njimi odprlo možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest v sektorju ponovne uporabe in recikliranja;

- K. ker je za kakovostno življenje v Evropi in za oblikovanje okolja brez strupenih snovi odločilnega pomena pravilno upravljanje na področju odpadkov in preprečevanja njihovega nastajanja;
1. poudarja, da mnoge peticije o tem, kako države članice ne izvajajo predpisov o odpadkih, opozarjajo na različne zdravstvene in okoljske probleme, ki so povezani z neustreznim ravnanjem z odpadki, na primer na slabo kakovost zraka v mestih, onesnaženje podzemnih vodnih virov, prevelik hrup in smrad;
 2. poudarja, da če želimo podpreti prehod v bolj krožno gospodarstvo, bi moralo biti javno financiranje ravnanja z odpadki na nacionalni ravni in ravni Unije skladno s ciljem, da je treba uresničevanje ciljev usmeriti k višjim ravnam hierarhije ravnanja z odpadki; zato meni, da bi bilo treba finančna sredstva usmerjati neposredno k načrtom in projektom za preprečevanje, ponovno uporabo, ločeno zbiranje in recikliranje;
 3. poziva države članice, naj si prizadevajo za večji napredek pri postavljanju konkretnih načrtov in projektov za preprečevanje nastajanja odpadkov, ponovno uporabo, ločeno zbiranje in recikliranje, saj je vse to pomembno za zmanjšanje okoljske obremenitve, ki jo prinašajo odpadki, s tem pa si bodo zagotovile gospodarske koristi krožnega gospodarstva in povečale učinkovitost pri rabi virov; poziva Komisijo, naj države članice podpre pri prizadevanjih v izvajanju, tudi s tehnično pomočjo in sredstvi EU; predlaga, da bi sprejeli ustrezne ekonomske instrumente, določene v okvirni direktivi o odpadkih, in začeli izvajati stroškovno in tudi sicer učinkovite sheme za razširjeno odgovornost proizvajalca, zato da bi spodbudili prehod v krožno gospodarstvo;
 4. poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe za pobiranje smeti in za boljše ravnanje z odpadki (zbiranje, razvrščanje in recikliranje), uvedejo pa naj tudi ekonomske instrumente in kampanje za ozaveščanje, s katerimi bi ustavile smetenje;
 5. odobrava, da je Komisija pripravljena izvesti visoke obiske na temo krožnega gospodarstva in odpadkov v tistih državah članicah, ki morda ne bodo izpolnile ciljev za komunalne odpadke do leta 2020, ter se srečati z deležniki, na primer z združenji lokalnih in regionalnih akterjev ter vseevropskimi organizacijami, ki si dejansko prizadevajo za kulturo ničelnih odpadkov in podobne cilje;
 6. poudarja, da morajo države članice omiliti okoljski vpliv nastajanja odpadkov, predvsem z zmanjšanjem nastajanja komunalnih odpadkov; poziva države članice, naj zato prevzamejo ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov, ki so določeni v revidirani okvirni direktivi o odpadkih;
 7. poudarja, da imajo pri ravnanju z odpadki ter pri zasnovi politik s tega področja in njihovem izvajanju osrednjo vlogo nacionalni, regionalni in lokalni akterji; želi opomniti, da se lahko usklajena politika, pa tudi postavitve ustrezne infrastrukture, ki bo ustrezala hierarhiji ravnanja z odpadki, dosežeta samo, če bo v EU na vseh ravneh dovolj usklajevanja in sodelovanja; poziva Komisijo, naj nagradi dobro prakso na vseh ravneh in omogoči izmenjavo teh zgledov, konkretno in ustrezno pa naj podpre tudi

pionirske projekte;

8. poziva države članice in gospodarske panoge, ki so najpomembnejše partnerice v sektorju ravnanja z odpadki, naj se bolj zavzamejo za spodbujanje krožnih dobavnih verig, da bodo prišle do visokokakovostnih sekundarnih surovin po konkurenčnih cenah, ki bi jih bilo mogoče predelati za nadaljnjo uporabo in proizvodnjo;
9. poziva, naj se poskrbi za usposabljanje in promocijo različnih vrst delovnih mest, na primer da se finančno podpre usposabljanje za visokokvalificirana znanja in spretnosti ter delovna mesta na socialnem področju, predvsem na področju popravil in priprave za ponovno uporabo;
10. je trdno prepričan, da je treba ustrezno promovirati in spodbujati nove poslovne modele, ki se bodo opirali na preprečevanje nastajanja odpadkov, ponovno uporabo in recikliranje, zato da bi resnično podprli prehod v krožno gospodarstvo;
11. poudarja, da bo pravilno izvajanje svežnja o krožnem gospodarstvu odprlo (tudi naložbene) priložnosti po vsej EU, s katerimi bomo bolj smotno rabili naravne vire;
12. poudarja, da z učinkovitejšo rabo virov ter zmanjšanjem odpadkov iz virov izboljšamo gospodarno rabo virov, in sicer s ponovno uporabo, recikliranjem in ponovno izdelavo, s čimer obenem močno zmanjšamo porabo virov in emisije toplogrednih plinov, kar pa je srž krožnega gospodarstva; poudarja, da se viri v krožnem gospodarstvu ohranijo znotraj gospodarstva in se še naprej produktivno uporabljajo, tudi ko se izteče življenjska doba proizvodov, s čimer se zmanjša poraba virov; meni, da bo bolj krožna zasnova proizvodov v okviru zakonodaje o odpadkih pripomogla k sklenitvi proizvodnih ciklov, zamenjavi vzorcev proizvodnje in potrošnje ter zmanjšanju količine odpadkov, s tem pa se bo poleg skupne količine ustvarjenih odpadkov zmanjšala količina strupenih snovi;
13. poziva države članice, naj zagotovijo popolno preglednost nad obsegom in končnim namembnim krajem ostankov iz različnih postopkov obdelave odpadkov, zlasti v skupnostih, ki so že ogrožene zaradi odlagališč in novih projektov, ter naj se v procesu odločanja posvetujejo z njimi; poleg tega poziva države članice, naj v celoti in temeljito izvajajo določbe Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (direktiva o presoji vplivov na okolje)¹ in drugo ustrezno zakonodajo EU o varstvu okolja in javnega zdravja;
14. meni, da je ločen odvoz odpadkov v naseljih učinkovit način ozaveščanja prebivalstva o strateški teži krožnega gospodarstva, pripomore pa tudi k učinkovitejšemu zbiranju; poudarja, da tovrstni sistemi zbiranja omogočajo boljše obračunavanje, katere vrste in kolikšne količine odpadkov nastanejo v gospodinjstvih ter kakšne so potrebe po obdelavi odpadkov, tako da je mogoča dobra priprava na ponovno uporabo in recikliranje, pa tudi uvedba ukrepov za pravičnejše ekonomske ukrepe za spodbujanje oziroma odvrčanje;
15. želi opomniti, da je sežig v hierarhiji ravnanja z odpadki na predzadnjem mestu, sledi mu samo še odlaganje na odlagališčih;

¹ UL L 26, 28.1.2012, str. 1.

16. želi spomniti, da so nevarni odpadki poseben izziv, ki ga ne smemo spregledati, temveč se moramo z njim neposredno spoprijeti; poziva države članice, naj v celoti izvajajo tiste določbe okvirne direktive o odpadkih, ki govorijo o ravnanju z nevarnimi odpadki;
17. podpira, da Komisija proti državam članicam, ki ne spoštujejo zakonodaje o odpadkih, vodi postopke za ugotavljanje kršitev; poziva jo, naj dodobra izkoristi potencial sistema zgodnjega opozarjanja, ki je opredeljen v revidiranih direktivah o odpadkih; predlaga ji, naj zbrane globe ponovno vloži v projekte, ki so skladni z najvišjimi stopnjami v hierarhiji ravnanja z odpadki;
18. obžaluje, da odlagališča smeti ležijo v neposredni bližini bivalnih naselij in kmetijskih območij in tudi pridobijo dovoljenje za obratovanje, kakor poročajo vlagatelji peticij; poziva pristojne organe držav članic, naj popolnoma zaščitijo zdravje ljudi in ukrepajo za rešitev problema onesnažene podtalnice;
19. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.